

7/3855

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI**

Sayı : B.02.0.003/01-2527

10 /07/2008

Konu : 7/3856 sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 16/06/2008 tarihli, A.01.0.GNS.0.10.00.02-6827 sayılı yazısı.

İlgi yazı eki Kars Milletvekili Sayın Gürcan DAĞDAŞ tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/3855 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığının 27/06/2008 tarihli, 144-311/2610 sayılı yazısı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Nazım EKREN

Devlet Bakanı

ve

Başbakan Yardımcısı

EK: DPT yazısı ve eki (5 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

SÜRELİ

**T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞI
Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü**

Sayı : .02.1.DPT.0.10.01.144-311 / 2610
Konu : Soru Önergesi

27 HAZ 2008

**DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Nazım EKREN)**

İlgi: 16/06/2008 tarih ve B.02.0.003/01-2230 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, Kars Milletvekili Gürcan DAĞDAŞ'ın Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Nazım EKREN'e tevcih ettiği yazılı soru önergesinin cevaplandırılması istenmektedir.

Soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

**Dr. Ahmet TIKTIK
Müsteşar**

EK: Kars Milletvekili Gürcan DAĞDAŞ'ın
Soru Önergesine İlişkin Cevap (4 Sayfa).

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı	
Tarih	27/06/2008
Sayı	2377

BİLGİ NOTU

Soru 1 : 90'lı yıllardan itibaren Erzurum'un, Bölgenin ve Türkiye'nin gündeminde olan ve gerçekleştirilmesi için önemli çalışmalar yapıldığı, DPT'nin koordinasyonunda ve kalkınma programlarında yer alan DAP ile ilgili olarak 2002 yılından bugüne kadar hükümetleriniz döneminde hangi çalışmalar yapılmıştır?

Cevap 1 : DAP ile ilgili olarak 2002 yılından bugüne kadar yapılan çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

1- AB destekli Doğu Anadolu Kalkınma Programı (DAKP) uygulanmıştır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde ve AB ile mali işbirliği çerçevesinde, AB katılım öncesi fonlarından yararlanmak üzere ülke politikalarına uyumlu olarak hazırlanan **Doğu Anadolu Kalkınma Programı**, TRB 2 İstatistiki Bölge Birimini oluşturan Bitlis, Hakkari, Muş ve Van illerini kapsamaktadır. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT) koordinasyonunda yürütülmüş Program; yenilikçi bölgesel politika ve planlama yaklaşımlarını uygulamaya yönelik merkezde ve bölgede kapasite oluşturmak üzere hazırlanmış bir bölgesel kalkınma programıdır. Bu çerçevede Program temel olarak, bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmayı, sürdürülebilir ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlamayı ve bölgesel gelişme projelerinin uygulanması için kapasite oluşturulmasını amaçlamıştır.

Gerek ulusal önceliklerle gerekse AB'nin politika ve öncelikleriyle uyumlu olan Programın, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın (2001-2005) ve DPT koordinasyonunda hazırlanan Doğu Anadolu Projesi Ana Planı'nın (DAP) ortaya koyduğu hedeflerin gerçekleştirilmesine de katkıda bulunması öngörülmüştür.

Programda yarışma usulü hibe dağıtımına ayrılan **33.5 milyon Euro'nun 29 milyon Euro'su** başarılı bulunan projelere tahsis edilmiştir. Dağıtılan hibe miktarının sözleşmeye bağlanma oranı **%87** olarak gerçekleşmiştir.

Projelere hibe faydalanıcıları tarafından da 15M€ tutarında yatırım yapılmış ve böylelikle sağlanan toplam finansman tutarı 44M€'ya ulaşmıştır.

Programda toplam 716 proje başvurusu alınmıştır. Başarılı bulunan 325 projeden 309 proje sahibi ile sözleşmeler 1 Eylül-1 Ekim 2006 tarihleri arasında imzalanmış ve proje uygulamaları Kasım 2007 sonu itibarıyla başarı ile tamamlanmıştır. Projelerin bileşenlere ve illere göre dağılımı tabloda gösterilmektedir.

		Bitlis	Hakkari	Muş	Van	TOPLAM
T&KK	Proje Sayısı	30	17	19	82	148
	Hibe M€	2,32	1,36	1,37	7,28	12,33
KOBİ	Proje Sayısı	20	8	8	32	68
	Hibe M€	1,41	0,39	0,55	2,20	4,56
T&Ç	Proje Sayısı	5	4	12	28	49
	Hibe M€	0,99	0,61	2,92	4,78	9,29
SK	Proje Sayısı	5	7	8	24	44
	Hibe M€	0,47	0,35	0,39	1,60	2,82
TOPLAM	Proje Sayısı	60	36	47	166	309
	Hibe M€	7,13	2,71	3,30	15,86	29,00

Bileşen bazında gerçekleştirilen faaliyetler

Tarım ve Kırsal Kalkınma

- Tarım ve Kırsal Kalkınma Bileşeninde sözleşmeye bağlanma oranı % 79'dur.
- Tarım İl Müdürlüğü personeli ve çiftçi eğitimleri başarıyla tamamlanmıştır. Tarım İl Müdürlüğü personeli için 14 farklı konuda 26 adet eğitim çalıştayını düzenlenmiştir. Bu çalıştaylara 434 kişi iştirak etmiştir.
- Çiftçilere ve ziraat birliklerine yönelik olarak 4 eğitim paketi hazırlanmıştır. Bu eğitimler 46 köyde düzenlenmiş ve 2903 çiftçi kurslara katılmıştır. 759 çiftçi ise kursları eksiksiz bir şekilde tamamlamıştır.
- Tarım eğitimi katılımcılarının % 50'si bilgilerinin belirgin bir şekilde arttığını; %56'sı öğrenmiş oldukları temel prensiplerden bir kısmını uygulamaya başladıklarını ve %68'i de gelecekte bu temel bilgilerden bir kısmını daha uygulamayı planladıklarını belirtmişlerdir.

KOBİ

- KOBİ Bileşeninde sözleşmeye bağlanma oranı % 54'dür.
- Program kapsamında KOBİ'lere yönelik olarak eğitim ve danışmanlık faaliyetleri yürütülmüş ve 237 küçük ve mikro işletme bu olanaklardan faydalanmıştır.
- Dört il merkezinde ve Tatvan ve Yüksekova'da pazarlama, finansal yönetim, toplam kalite yönetimi, dış ticaret ve ihracat, iş danışmanlığı gibi konularda toplam 112 günlük 29 adet kurs açılmıştır. Bu kurslara 510 kişi iştirak etmiştir.
- Yeni iş kurma ve girişimcilik eğitimlerine 115 kişi katılmıştır.
- Yaklaşık 100 küçük işletme danışmanına eğitim hizmeti sunulmuş, bunlardan 8'i profesyonel akreditasyon almışlardır.
- Danışmanlık hizmeti sunulan KOBİ'lerden %46'sı aldıkları eğitimin ardından işletmelerinde etkin bir şekilde değişiklikler yaptıklarını, %56'sı daha fazla değişiklik yapmak niyetinde olduklarını, %75'inden fazlası da öğrenmiş oldukları temel prensiplerden bir kısmını uygulamaya başladıklarını belirtmişlerdir.

Turizm Ve Çevre

- Bölgenin turizm değerlerini tanıtım amaçlı Türkçe, İngilizce ve Almanca turizm rehberleri ve broşürleri basılmış ve ilgililere dağıtımı yapılmıştır.
- Yine bölgenin turizm ve kültür değerlerini tanıtım amaçlı internet sayfası tasarlanmış ve kullanıma açılmıştır. (www.efsanevitopraklar.com ve www.thelandoflegends.com)
- Bölgesel Tanıtım DVD'si hazırlanmış ve ilgililere dağıtımı yapılmıştır.
- "Bölgesel Turizm Kalkınma Stratejisi" isimli rapor hazırlanmış ve ilgililere dağıtımı yapılmıştır.
- Bölgesel Turizm Veri Tabanı tamamlanmıştır.

- Program kapsamında dört yerleşimin (Bitlis ili (merkez ilçe), Bitlis'in Güroymak ve Adilcevaz ilçeleri ile Van'ın Gürpınar ilçesi) atık su arıtma tesislerinin AB kurallarına göre fizibiliteleri hazırlanmıştır.

Sosyal Kalkınma

- Sosyal Kalkınma Bileşeninde sözleşmeye bağlanma oranı % 148'dir.
- Uzak bölgelerde halk sağlığının iyileştirilmesine ve sağlık bilincinin artırılmasına katkıda bulunmak amacı ile, her bir il için birer tane olmak üzere toplam dört adet gezici sağlık birimi temin edilmiştir. Bu birimler 24 Ağustos 2007'de kullanıma açılmıştır.
- Gezici sağlık birimlerini daha etkili kullanmak üzere, bölgede istihdam edilmiş ilgili personele 5 günlük bir eğitim verilmiştir.

2-Kalkınma Ajansları kuruluş çalışmaları yapılmaktadır.

2006 yılı ocak ayında kabul edilen 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun ile ülke genelinde 26 Düzey 2 bölgesinde Kalkınma Ajanslarının kurulması kararlaştırılmıştır. 2006 yılı temmuz ayında Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu kararıyla Adana ili merkez olmak üzere Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 ve İzmir ili merkez olmak üzere TR31 Düzey 2 bölgelerinde Kalkınma Ajansları kurulmuştur.

Kalkınma Ajanslarının kanunda belirtilen temel amacı; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmaktır.

Bu amaç çerçevesinde Kalkınma Ajanslarının temel görevleri şunlardır:

1. Bölgesel strateji ve planların hazırlanmasına destek
2. Kırsal kalkınma ve yerel kalkınma faaliyetlerine destek
3. Kamu, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi
4. Girişimciliğin desteklenmesi ve geliştirilmesi
5. Yatırımların izin ve ruhsat işlemlerinin tek elden takibi
6. Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının takibi
7. Yerel yönetimlerin planlama çalışmalarına aktif destek
8. AB fonları ve uluslararası fonların kullanılmasında aracılık ve koordinasyon
9. Araştırma ve veri tabanı oluşturma
10. İzleme ve değerlendirme

Bu kapsamda 2009 yılı sonuna kadar, Kars ilinin dahil olduğu TRA2(Ağrı, Ardahan, Kars, Iğdır) düzey 2 bölgesi de dahil olmak üzere bütün düzey 2 bölgelerinde Kalkınma Ajansı kurulması planlanmaktadır. Bölgede kurulacak olan Kalkınma Ajansı aynı zamanda bölge planı olan DAP Bölgesel Kalkınma Planının Eylem Planlarına dönüştürülerek uygulanmasından sorumlu kuruluş olacaktır. Bu bağlamda DAP kapsamındaki projelerin, Kalkınma Ajansının kurulmasına müteakip bölgenin gelişimine ve bölgedeki göçün önlenmesine katkı sağlayabileceği

düşünülmektedir. Ayrıca Kalkınma Ajansı her yıl yapacağı proje teklif çağrıları ile bölgeden gelecek diğer projelere de finansal ve teknik destek sağlayacaktır.

Soru 2 : Sayın Başbakan tarafından gündeme getirilen GAP'ın bitirilmesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin kalkındırılması için yaklaşık 12 milyar dolarlık bütçe öngörülmüştür. GAP için gösterilen yaklaşım ve duyarlılık DAP içinde düşünülmekte midir?

Cevap 2 : Sayın Başbakan'ın *"GAP Eylem Planı ve Diğer Bölgelerde Öncelikli Projelerin Hızlandırılması"*na ilişkin yaptığı basın toplantısı ile bölgesel gelişmenin sağlanması amacıyla başlatılan çalışmalar açıklanmıştır. Yapılan çalışma ile Güneydoğu Anadolu Projesinin tamamlanması hedeflenmekle birlikte diğer bölgelerde 2008 yılında ek finansman sağlanacak öncelikli projelerde açıklanmıştır.

Bu amaçla 2009-2012 döneminde başta GAP kapsamındaki projeler olmak üzere, münhasıran bölgesel ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlara ilave finansman desteği sağlanması ile ilgili olarak *"İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"* TBMM'de kabul edilmiştir.

Bu çerçevede 2008 yılında GAP Eylem Planı kapsamında GAP Bölgesindeki projelere 1 Milyar YTL'lik ek finansman öngörülmüştür. Bunun yanı sıra diğer bölgelerdeki öncelikli projelere ise 2008 yılı içerisinde 1.3 Milyar YTL'lik ek finansman öngörülmüştür. DAP Bölgesi illerindeki öncelikli Eğitim, Sulama, İçmesuyu, Enerji, Sağlık, OSB-KSS projelerine de bu kapsamda destek sağlanacaktır.